

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๖๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) เครื่องแบบปฏิบัติราชการ มี ๒ ประเภท

(ก) เครื่องแบบสีกากีคอพับ

(ข) เครื่องแบบสีน้ำเงินคอเปิด”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ

(๑) เครื่องแบบสีกากีคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ ภายในซุ้มลายกระหนก

คุณนูนพื้นแรเป็นเส้น ตอนล่างมีแถบโค้งรับ บรรจุด้วยตัวอักษรมีข้อความว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข”
ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๗ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีงาก็ หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับแบบที่ ๑
แต่สูง ๔.๕ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชายแบบที่ ๑ แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีงาก็ สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ
กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพื้นหมวก
สีงาก็ หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ ๒

แบบที่ ๓ หมวกหนีบสีงาก็ ด้านหน้ามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุม
ติดซ้อนกัน มีตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ ๒ ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจาก
มุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อคอพับ สีประเภทสีงาก็ แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม
หรือแขนสั้น มีกระเปาะเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเปาะ เป็นกระเปาะเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลาง
ตามทางตั้ง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเปาะรูปมนชายกลางแหลม ที่ปากกระเปาะทั้งสองข้าง
ติดดุมข้างละ ๑ ดุม สำหรับขัดใบปกกระเปาะ ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีسابกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร
ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อ
ด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีนูนสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อ
เหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร
ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อจีตสีประเภทสีงาก็แขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี
สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ที่อกเสื้อเหนือกระเปาะบนซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับ สีประเภทสีทึบที่อ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาบกว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขน กว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย ทบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีดุม ๕ ดุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลัง มีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีทึบที่เดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ ด้านหน้ามีคิ้วตามสาบ มีดุม ๔ ดุม แขนยาวหรือแขนสั้นทบชายกว้าง ประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่า ทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๒ ให้สอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง และคาดเข็มขัด ทับขอบกระโปรง และการสวมเสื้อแบบที่ ๓ ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาดเข็มขัด ตาม (จ) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒ และแบบที่ ๓ เป็นดุมสีเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ โดยใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภท สีทึบ กึ่งขาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านชาย

(ค) อินทราวุธ ให้ใช้อินทราวุธอ่อน มีเครื่องหมายบนอินทราวุธ ดังต่อไปนี้

กำนัน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๕ แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๔ แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ

สารวัตรกำนันและแพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวนและขนาดเช่นเดียวกับ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สำหรับกำนัน แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลือง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรีทาบอยู่บนปลอกพื้นสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรีทาบ ๕ มิลลิเมตร แถบต่อไปจนถึงแถบที่สี่ เว้นระยะห่างกัน ๑ มิลลิเมตร และแถบสุดท้ายเว้นระยะห่างจากแถบที่สี่ ๕ มิลลิเมตร ให้เหลือปลอกพื้นสีดำขนาดกว้าง ๕ มิลลิเมตร อยู่ตอนบนของแถบสุดท้าย และเหนือปลอกพื้นสีดำ ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายโลหะสีทองเป็นรูปราชสีห์อยู่ภายในวงรีคูนูนมีลายประกอบ ขนาดสูง ๒ เซนติเมตร กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร พื้นลงยาสีแดง

สำหรับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลือง การติดแถบให้ติดตามขวาง ที่ต้นอินทรีทาบอยู่บนปลอกพื้นสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรีทาบ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร ให้เหลือปลอกพื้นสีดำขนาดกว้าง ๕ มิลลิเมตร อยู่ตอนบนของแถบสุดท้าย และเหนือปลอกพื้นสีดำ ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายโลหะสีทองเป็นรูปราชสีห์อยู่ภายในวงรีคูนูนมีลายประกอบ ขนาดสูง ๒ เซนติเมตร กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร พื้นลงยา โดยมีสีแสดงความหมายของตำแหน่ง ดังนี้

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สีคราม

สารวัตรกำนัน สีแดง

แพทย์ประจำตำบล สีเขียว

(ง) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการ สีประเภทสี kaki ขาวววม ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรง สีประเภทสี kaki ได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขาวววม ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปลัดหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรงมีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

(จ) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสี kaki กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร

มีรูปราชสีห์คูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้เข็มขัดได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

แบบที่ ๒ เช่นเดียวกับเข็มขัดของชาย แต่ด้ายถักกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร

หัวเข็มขัดกว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๔ เซนติเมตร

การใช้เข็มขัดแบบที่ ๑ ให้คาดทับกระโปรง และแบบที่ ๒ ให้คาดทับเสื้อ

(ฉ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

หญิงให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหรือรัดส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(ช) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒.๕ เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

(ซ) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร ตัวอักษร สีขาว แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนขวา

(๒) เครื่องแบบสีน้ำเงินคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงิน ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ ภายในซุ้มลายกระหนกคูนูนพื้นแฉกเป็นเส้น ตอนล่างมีแถบโค้งรับ ปักด้วยไหมหรือวัสดุเทียมไหมสีเหลืองทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร ในแถบโค้งบรรจุด้วยตัวอักษรมีข้อความว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ปักด้วยไหมหรือวัสดุเทียมไหมสีดำ

หญิงอนุโลมตามแบบหมวกของชาย

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินชนิด ๔ กระเป่า ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงสะโพก ปกเสื้อแบะ มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอด ไม่มีساب มีดุม ๕ ดุม (แบบซ่อนดุม) แขนเสื้อยาว รูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองตรงด้านในชิดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือ ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขึ้นไปด้านหลัง ชัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อ ในแนวเดียวกันมีอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ตัวเสื้อด้านหน้า มีกระเป่าบนและกระเป่าล่างข้างละ ๒ กระเป่า กระเป่าบนเป็นกระเป่าปะไม่มีแถบ มีใบปกกระเป่า รูปสี่เหลี่ยม มุมปกเสมอกัน ชัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง มุมกระเป่าตัดมนพองาม กระเป่าล่าง เป็นกระเป่าย่ำมียึดชาย ตัวกระเป่าพับจีบตรงกลาง ชายข้างทั้งสองข้างพับจีบเพื่อให้ขยายได้ มุมกระเป่าตัดมนพองาม มีใบปกกระเป่ารูปสี่เหลี่ยม มุมปกเฉียงต่ำไปทางข้างตัวเล็กน้อย ชัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง ตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอว ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ๒ แผ่น ชายเป็นรูปสามเหลี่ยมขึ้นไปด้านหน้า ชัดดุม ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อ ในแนวเดียวกัน มีดุมที่ตะเข็บข้างอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งหมดเป็นรูปกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุเดียวกับเสื้อ รังดุมทั้งหมดซ่อนไว้ภายในเสื้อ และด้านในของใบปกกระเป่า

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ในกางเกงก็ได้ หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองข้างขึ้นไว้เหนือศอกก็ได้

แบบที่ ๒ เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินชนิด ๒ กระเป่า ปกเสื้อแบะ มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอด ไม่มีساب ติดดุมที่คอและตามแนวอกเสื้อ ๖ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป่าที่อกเสื้อ ข้างละ ๑ กระเป่า เป็นกระเป่าปะไม่มีแถบ มีใบปกกระเป่า รูปสี่เหลี่ยม ชัดดุมตรงกลางปก ข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป่าด้านล่างและมุมปกกระเป่าเป็นรูปตัดมนพองาม ดุมทั้งหมดเป็นรูปกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุเดียวกับเสื้อ

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ในกางเกง

หญิงให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ โดยอนุโลมตามแบบเสื้อของชาย

(ค) กางเกง

ชายให้ใช้กางเกงได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกงขายาวสีน้ำเงินชนิดกระเป่าเจาะ ขาตรง ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม ที่ขอบเอวมีห่วงสำหรับสอดเข็มขัด กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ๗ ห่วง ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป่าเจาะเฉียงไม่มีใบปกกระเป่า ในแนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป่าปะยึดชาย ข้างละ ๑ กระเป่า ชายล่างของกระเป่าอยู่เหนือแนวเข้า

ตัวกระเป่าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับขาทางเกง ชายหลังพับจีบเพื่อให้ขยายได้ มีใบปกกระเป่ารูปสี่เหลี่ยม ชายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขาทางเกง ขัดคุดที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ คุด ด้านหลังมีกระเป่าเจาะ ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป่า มีใบปกกระเป่ารูปสี่เหลี่ยมขัดคุด ๒ คุด ตรงมุมปกด้านล่าง รังคุดทั้งหมดซ่อนไว้ด้านในของใบปกกระเป่า

เมื่อสวมกางเกงนี้ให้สวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่อง สอดปลายขาทางเกงไว้ภายในรองเท้า และให้ใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีน้ำเงิน แบบที่ ๑

แบบที่ ๒ กางเกงขายาวสีน้ำเงินชนิดกระเป่าปะ มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงแบบที่ ๑ เว้นแต่กระเป่าที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป่าปะ ปากกระเป่าเฉียงไม่มีใบปกกระเป่า ด้านหลังมีกระเป่าปะ ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป่า ชายล่างของกระเป่าเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีใบปกกระเป่ารูปสี่เหลี่ยมขัดคุด ๑ คุด

เมื่อสวมกางเกงนี้ให้สวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่อง สอดปลายขาทางเกงไว้ภายในรองเท้า และให้ใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีน้ำเงิน แบบที่ ๒

หญิงให้ใช้กางเกงได้ ๒ แบบ โดยอนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

(ง) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีน้ำเงินกว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีดำเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปราศสิทธิ์ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร

หญิงอนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

(จ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

หญิงอนุโลมตามแบบรองเท้าและถุงเท้าของชาย

(ฉ) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดกรมการปกครอง เป็นอาร์มรูปโล่ทำด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ขนาดกว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร มีขอบปักด้วยไหมหรือวัสดุเทียมไหมสีเหลือง เว้นระยะห่างพองามจากขอบนอกของอาร์ม ตรงกลางเป็นรูปปราศสิทธิ์อยู่ภายในวงกลม ๒ ชั้น วงกลมชั้นในเป็นลายกระหนก ล้อมรอบด้วยโล่ปักด้วยไหมหรือวัสดุเทียมไหมสีเดียวกัน

ด้านบนของอาร์มมีแถบโค้ง ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ทำด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ภายในบรรจุตัวอักษรมีข้อความว่า “กรมการปกครอง” ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองทอง มีขอบปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเดียวกัน เย็บติดตรงกลางแขนเสื้อด้านนอก เนื้อคอข้าง กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดจังหวัด เป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ทำด้วยผ้า สีเดียวกับเสื้อ ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีขอบปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหม สีเหลืองทอง เย็บติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้ง ๒ ข้าง สำหรับเครื่องหมายแสดงสังกัดจังหวัดบนปกเสื้อ ด้านขวา ตรงกลางให้ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเดียวกันเป็นรูปราชสีห์ สำหรับเครื่องหมายแสดง สังกัดจังหวัดบนปกเสื้อด้านซ้าย ตรงกลางให้ปักด้วยไหมสีเดียวกันเป็นตัวอักษรย่อจังหวัด

(ข) ป้ายชื่อและป้ายตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อทำด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร ปักชื่อตัวและชื่อสกุลด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองทอง เย็บติดที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนขวา และให้ใช้ป้ายตำแหน่งในลักษณะเช่นเดียวกับป้ายชื่อ เย็บติดที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

(ข) เครื่องหมายตำแหน่ง

ให้มีเครื่องหมายตำแหน่งทำด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ปักแถบแสดงตำแหน่งด้วยไหม หรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร เนื้อแถบมีรูปราชสีห์ ปักด้วยไหม หรือวัตถุเทียมไหมสีเดียวกับแถบขนาดพองาม เย็บติดตรงกลางแขนเสื้อด้านนอกเหนือ ศอกขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก มีจำนวนแถบตามตำแหน่ง คือ

กำนัน มี ๕ แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มี ๔ แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มี ๓ แถบ

สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวนเช่นเดียวกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ยกเว้น พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้กำหนด ระเบียบปฏิบัติราชการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ไว้เพียงประเภทเดียว คือ ระเบียบสีกากีคอปับ ซึ่งไม่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรกำหนดระเบียบปฏิบัติราชการประเภทเครื่องแบบสีน้ำเงินคอปเปิดเพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่ง เพื่อให้ เกิดความคล่องตัวและเหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้